

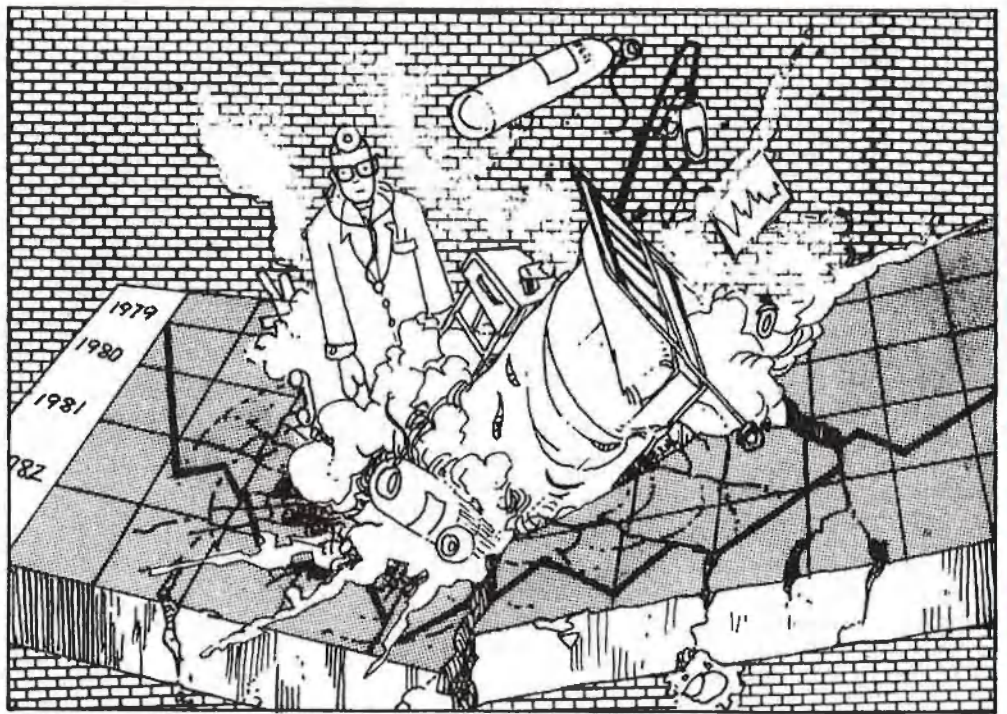
¿Fa fallida la Seguretat Social?

De Jesús GARCIA ORTEGA*
 e fa algun temps, assistim a una campanya de descrèdit de la Seguretat Social, que té diversos fronts: la sanitat, la cotització, etcètera... Això potser ha calat molt en certs sectors de l'opinió pública, que s'estoren per les notícies que anuncien com a imminent la *fallida* de la Seguretat Social. Per exemple, els actuals pensionistes i els treballadors que per l'edat s'aproximen a la jubilació es qüestionen anguniosament sobre el futur de la seua pensió.

Els problemes de la Seguretat Social

Es evident que la Seguretat Social té problemes financers originats per diverses causes que han fet sentir els seus efectes en aquests moments de gran crisi econòmica. Els fons que s'hi ingressen es veuen minvats per la morositat empresarial en el pagament de les quotes, pel treball clandestí, per règims

Hi ha una campanya en contra

Des del començament dels setanta, han augmentat els passius

especials molt deficitaris, etcètera. D'altra banda, des del començament dels setanta, ha canviat sensiblement l'estructura de la

població, i s'hi ha comptat cada vegada amb menys actius i més passius: a més, en 1972 hi hagué una reforma en el sistema de la Seguretat Social, que facilitava accedir a pensions de jubilació altes (cent per cent de la base reguladora, presa sobre un període de cotització curt); també hi ha coincidit la crisi econòmica, el control deficient de la prestació d'invalidesa, els fraus en el subsidi d'incapacitat laboral transitoria, etcètera.

L'eixida a la llum pública d'aquests problemes dona peu a una campanya dirigida contra el sistema públic de la Seguretat Social, campanya beneficiada per la tardança governa-

mental a l'hora d'engegar les mesures de reforma.

¿Per a quan la Llei de Pensions?

Pel que fa a les pensions de jubilació, el govern ha llançant sondes anunciant que es valorarà més la pensió inicial amb les cotitzacions i es prendrà com a referència un període de temps més ampli que l'actual per a calcular-ne l'import, amb un límit màxim que no es podrà superar, a canvi d'una garantia de revaloració perquè el pensionista tinga assegurat el poder adquisitiu. Els qui desitgen assegurar-se unes rendes superiors per a la

Un text legal ha de tranquil·litzar els afectats pels canvis previsibles

vellesa hauran d'acudir a sistemes complementaris.

Per a constituir aquestes pensions complementàries es difonen com la panacea *els fons de pensions*. La implantació d'aquests fons, o formes de protecció complementària equivalent, no es pot contemplar separatament a la reforma de la Seguretat Social, perquè actualment les empreses no poden saber quin deurà ser-ne el cost futur ni, els treballadors, el nivell de prestacions.

La inquietud dels treballadors jubilats i pròxims a la jubilació és justificada; en efecte, l'actual sistema de Seguretat Social es basa en el règim financer de *repartiment*. Aquest sistema financer consisteix en el fet que les cotitzacions d'un període de temps determinat es distribueixen per a fer front a les necessitats socials dels passius durant el mateix període, de manera que no hi ha fons invertits, ni reserves, etcètera, o són poc importants.

Amb aquest sistema, les generacions en actiu financen les necessitats socials de les anteriors i no generen més que un dret moral perquè les generacions futures financen les seues. Si la generació actual posa un límit a les cotitzacions, reservant l'esforç principal per constituir la pròpia gestió, ¿què passarà amb els actuals pensionistes i els treballadors pròxims a la jubilació, sense capacitat per a constituir un altre tipus de pensions? Les explicacions tranquil·litzadores d'alts càrrecs de l'administració, en el sentit que se'ls garantiran els seus drets, haurien de materialitzar-se en un text legal que porte definitivament la tranquil·litat a tots els possibles afectats.

Línies de reforma

En diversos estudis i projectes de reforma de la Seguretat Social es contemplen tres nivells de protecció: *universal* (per a tots els ciutadans, finançat per l'estat), *professional* (per a tots els treballadors, finançat mitjançant quotes d'empreses i treballadors) i un nivell *complementari* o *voluntari*, nivell a què podran accedir companyies d'assegurances, fons de pensions, etcètera.

En alguns sectors es parla de la inevitable fallida de la Seguretat Social

És clar que serà primordial conèixer el contingut de la *Seguretat Social Obligatoria*, per a poder plantejar-se amb serietat el tema dels fons o qualsevol altra mesura complementària.

Els fons de pensions es finançaran amb aportacions dels beneficiaris i de les empreses, fet que els significarà les mínimes

Moltes empreses i molts treballadors no estaran en disposició de constituir el fons de pensió de finançament.

de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques; el règim financer serà de capitalització. Amb aquest règim financer cada persona finança la pròpia pensió, i no serà, per tant, un instrument idoni per a *redistribuir* la riquesa, mentre que la Seguretat Social sí que ho és. Tot apunta en sentit contrari; si els «econòmicament dèbils» no disposen de mitjans per a constituir pensions complementàries, els qui es beneficiaran de les deduccions fiscals seran precisament els menys necessitats; d'alguna manera, així, els pobres finançaran les pensions dels rics.

Convé tenir en compte possibles inconvenients de caire tècnic que han estat detectats en altres països on hi ha fons de pensions, com ara la possibilitat o no de traslladar d'un fons a l'altre els drets constituïts, de forma similar al còmput recíproc de cotitzacions entre règims de la Seguretat Social. Només amb l'establiment de tal possibilitat podran compaginar-se amb un mercat de treball cada vegada més flexible, amb menys estabilitat en el treball.

Com ja ha estat dit, el règim financer de fons serà el de *capitalització*, amb una gran acumulació de capital, exposat als riscos de la inflació i, per tant, amb possibles problemes de solvència.

Fet i fet, les amenaces de fallida de la Seguretat Social no poden servir per a actuar precipitadament en aquest tema, ni per part d'empresaris ni dels treballadors, perquè la Seguretat Social no pot ser substituïda sinó completament pels fons.

(*) Professor de la Universitat de València.